

רבינו חיים ויטאל נשם האר"י הקדוש

"ועל ידי כך (העירוב) יתבטל כח הדינין
ותתבטל אחיזת הקליפות,
ויוכל האדם להכניס ולהוציא בחצרות ומבואות
בלי פחד מהקליפות".

(שער המצוות, פ' בשלח דרוש ג)

בעל שם טוב פרשת יתרו

יט. שמעתי שתלמידי הריב"ש היו יושבים ביחד ומתווכחים
איזהו הדבר העיקרי שראש ומנהיג הדור צריך להשגיח עליו,
יש מהם אמרו שהעיקר הוא להשגיח על הזביחה שיהיה השוי"ב
ירא שמים, וכן בכל שאר ענינים השייכים לזה, כי ח"ו מאכלות
אכורים מטמטמים את הלב, ויש שאמרו עירובין הוא העיקר כי
הלכות שבת כהררים התלויים בשערה (חגיגה דף י' ע"א)
והאיסור חמור מאוד, ויש אמרו מקוה היא העיקר להשגיח
שהמקוה תהיה כשרה בלי שום חשש, כי אם יסוד בנין האדם
הוא ח"ו בלי כשרות קשה לו מאוד להתגבר על הרע ר"ל,
ואחר זה אמר להם מרן הריב"ש ז"ל בזה הלשון, תיתי לי כי
בעת הזאת פלפלו גם כן במתיבתא דרקיע איזה מהם עיקר
ואמרו כמר וכמר, והסימון הוא במקרא (חבקוק ג') בועם תצעד
ארץ ר"ת זביחה עירובין מקוה, כל אלה הם יסוד הארץ:

(ברכת אברהם פ' ואתחנן)

בשוגג או במזיד, דלן אנו אחרין למי שרואה לעבור על דברי חכמים בשאט נפש, ואדרבה איפכא מתחברא שעי' המדעות שמפרסמן באיזה רחוב מותר לשאת להכנס ולהוציא ובאיזה רחוב אסור עיי' עוד מהמקום אסור הוצאה למי שרואה לקיים אזהרת חכמים, על ק לא הנני טמס הרבנים שרואין למנוע דבר זה בעיר נוא יארק מטעם שיכול לגרום קלקול חלול וקלות, הלא ראינו לרבותינו ז"ל שלא היו חוששין על זה, והיו מהדרין לעשות כן מטעם החיקון הגדול שיש בזה אף במקומות ששייך לחשוב משמות כאלה, ואם נאמר שבעירונם שבאיראפא היה הדבר נמוך יותר מבכאן גם זה אינו מתקבל על הלב.

רק חילוק אחד שיש לחלק בין עירות שבאיראפא לעיר זו, דשם היה בכל עיר רב קבוע או בי"ד קבוע אשר כל מיני דמחא עליהו היה רמיא והיו דואגין להעמיד משגיח על זה, וגם בעמם היו משגיחים לפרקים אם לא נעשה איזה שינוי, ואם נעשה איזה שינוי הוצרך חיקון ולא היה הזמן מספיק לחקן קודם השבט היו מכריזין בכל בתי נקיות ובהי מדרשות שבעיר שיהעירוב נשקלל ושיאחר מהוצאה, אבל כאן בנוא יארק דלן כאן בי"ד קבוע ואם יארע איזה שינוי יש לחוש דאיכא דשמע בהא ולא שמע בהא, אבל אם יכולין להמציא ג' רבנים יראים ומובהקים הבקיאים בהלי עירובין ומתקלני על עמם ההשגחה וההסירה בכל בתי נקיות של מחוז זה אם יצטרך, איני רואה טעם למנוע מלעשות העירובין אם הוא משפיק על פי הלכה לפי הכרעת הפוסקים אשר רבותינו הגאונים היו סוגרין עליהם בעיירות, והנשי מפשה ממילא יבינו דיש מקום להחמיר למי שאינו נמוך לכך כיון שאין ההימור אלינא דכו"ע. (במאנה י"ג)

ב) ובענין אם יש בעיר זו רשות הרבים לדאורייתא לומר דלא מהני לורת הפסח אלא לדמח (ממנואר נשי ספי' ספי' ב). הנה דיות פלוגתא הראשונים שהובא גם בשו"ע (פי' שמה"י) אם בני ס' ריבוא עוברים בו, והוצי"ך בזה גם המשנה ברורה שם, והמתקנין חיקון עירובין בעיירות סוגרין על המקילין דבשו"י ריבוא, דאל"כ היה צריך לדחות, ולפי"ו עלה הספק אולי בעיר גדולה בנוא יארק איכא רחובות גדולות שפי' ריבוא עוברין בו, אבל יפה העירו על זה דמפורש בשו"ע (שם) דבעי עיר חנאי להיות רשות הרבים גמור, שיהא מסולש מספר לשטר ופי' המג"א שם (פקדיו) דהיינו שיהיו בעיר מכוונים זה כנגד זה, או דוקא הי' רשות הרבים לדאורייתא, ומקורו

וראה שמחמת זה היו רבנים גאונים שלא היו מהדרין לעשות חיקון זה, כדי שלא להכניס ראש בין מחלוקת הפוסקים, ומהאי טעמא גם במקום שכבר נעשה חיקון זה היו כמה אנשי מעשה מחמירים שלא לקמוך על זה, ובני שו"ת חסידים ש"י ח"א פי' שני' קשהי ואלו הי' טעמים אשר מהרואו לבעל נפש להחמיר אפילו במקום שנעשה החיקון עיי"ש.

עב"ו אנתו ראינו לרבותינו זצ"ל שהיו משתדלים לעשות חיקון עירובין כדי להציל ההמון ממכשול והיו מחשבין זאת לויכר רבים וכמש"כ בזה מין החכם סופר במש"י חלק א"ח פי' ז"ט שהארץ לגבר בטוב טעם ודעת השיבות הדבר עיי"ש, וכיו"ב כהנ' נבדרי יוסף (פי' שפי"ג אות ב) עיי"ש, ואם לא היה אפשר לנאח ידי כל הפוסקים בזה היו סומכין עצמם על שיטות המקילין. ואף דהא דאמרינן בגמ' (עירובין דף מ"ו ע"א) הלכה כדברי המיקל בעירוב לא נאמר רק לענין עירובי חרות ושיטתו מבוואת ולא לענין מחיצות, ועיין ברא"ש פי"ב דעירובין סי' ד' שכתב ק' בלשון ספק עיי"ש, מ"מ כל שאינו נוגע לדאורייתא מילתא דמתחברא דגם לענין מחיצות נאמר כלל זה, דכללל הוא בשל סופרים הלך אחר המיקל, דהרא"ש שם סוף סימן ד' פים ח"ל וכזה רבינו מאיר ז"ל מדבריו (של י"ח) למדתי דס"ל הלכה כדברי המיקל בעירובין אפילו בפלוגתא דאמוראי וכו' יראה דלא אישמר כללל כגון הכא דפליגי רבה ורי יורה אמרינן הלכה כדברי המיקל בעירובין אף במחיצות כגון הכא עכ"ל, כיון שרלו רבותינו שהתנו עם דפרט נשים וע"ה נשלקן באיסור הוצאה והף אותן שאחר חילול שבת חמור בעיניהם אין עומדים בנשיון באיסור הוצאה, ונכחין להיות ח"ו בכלל חילול שבת בפרהסיא ע"כ השתדלו לעשות חיקון עירובין להצילם מזה, ולעמם היו מחמירין שלא לקמוך על זה, ואף שעי"ו היו מקילין גם אותן שלא היה בהם חשש מכשול בלא זה, ולהם היה מועיל החיקון רק בשביל עוג שבת, אשר בשביל זה לבד אולי לא היה ראוי להכניס הרחש בין המחלוקת, יש להחליץ על זה בלשון הגמ' בעירובין דף ל"ב ע"ב וישא ליה לחכר ליעבד הוא איסורא קלילא ולא ליעבד עם הארץ איסורא רבה עיי"ש.

ולא היו רבותינו חוששין אולי יוצמח מזה זלוול כללל איסור הוצאה שקלי הדעת יאמרו מדשי' לשאת במקום זה הוא הדין במקום אחר שחוק לעירוב שלא יבטיחו לעבור בפרהסיא על איסור שבת, או שלא יבטיחו בין מקום למקום

שאלות ותשובות מדר"י שטייף

והנה מרוב האגרות שקבלנו מהגאונים שליט"ח
ראיתי שאין כולם מסכימים לדעה אחת לעשות
עירובין במאנהעטען ויש בדבריהם חששות שראוי
ליהן לב עליהם ולעיון בהדברים וכיות דמנינו בירושלי
פ"ג עירובין כ"ז ופ"ז ה"ט שטיקל תקנות עירובין
הוא מפני דרכי שלום ומנאופר שם מטעם עיי"ש, אי"כ
כל שאין כולם מסכימים בהתיקון אי"א לערב כי
יחשורו מקטרגים וח"ו יצא למחלוקת שהוא בדיבור
מדרכי שלום לאת אחשוב שעלתי היא טובה ומתוקנת
מאוד כי לערב שכונות שונות אין צריך לזה הסכמה
כלל וכל רב בשכונה שלג יכול לתקן כן ובנקל שיסכימו
אותן הרבנים הסומכים לזכויות האלו.

ע"כ דעתי נוטה לתקן באופן הנ"ל והכל על מקומו
יבא בשלי.

וחתמתי שמי בירידות בלני"ח.

יונתן שטייף

הגה"ק בעל קהלת יעקב מסטייפלא זצ"ל

ובאמת שדברי המשכנות יעקב חזקים מאוד שכן הוא ע"פ
הגמ' ע"פ כלל דהלכה כריו"ח בפלוגתא דריו"ח ור"א שאין
רה"ר יותר אלא דליתות ונעלות וכפי הנראה שהבי"א לא העלה
שזכר ממשי לטענת המשכנ"י וזלח בשנחליט דרה"ר צריך ששים
ריבוא והוא מחלוקת גדולה יעזומה שר"ח ז"ל חלק על זה
ובמשכנ"י נשם הריטב"א ז"ל ראיתי לפוס ריהטא שכתב
הריטב"א ז"ל שרוב הגאונים מולקים על פרש"י ז"ל ומכל הלין
מפחד אני מאד להחערב וכדנתיב ובמקום גדולים אל חעמוד
ולמעשה ממילא פשוט שהרבנים בכל מקום
יעשו עירובין בשביל להציל את הרבים לכה"פ
לפי כמה שיטות מרבוותא.

כה

אלי וארבעו כבוד וברוך ותאבדו רבים הגדול בתורה וחסידו
במחורת וצורת טובות ותענוותנות עמו אורה הוא אע"פ קנינו לאט
היום בקהל רחוקים יעזרו

ע"פ זולת בקלת הסכמתי להי' ע"פ אהרן בתיקון עירובין ע"י עשיית
צורת הפתח אל הרחוק אלו אלו אלו אלו אלו רבים אלו אלו רוב
הנה כמו הארוך א"ל רחם דמלו תאונה ט"ל אלו החוב אלו
קשת זר, דברא זה אלו אלו אלו אלו אלו אלו אלו אלו אלו
אלו הסטו אלו אלו אלו אלו אלו אלו אלו אלו אלו אלו
דבר אלו אלו אלו אלו אלו אלו אלו אלו אלו אלו אלו
הוא אלו אלו אלו אלו אלו אלו אלו אלו אלו אלו אלו

[Handwritten signature]

ב' אלו אלו אלו אלו אלו אלו אלו אלו אלו אלו

ע"ד אשר בקשת הסכמתי שברצונך להשתדל בתיקון עירובין ע"י עשיית צורת
הפתח לכל הרחובות שבוייליאנסבורג להציל רבים מאיסור הרצאה, הנה
כבר האריך הו"ס בתשו' חאו"ח סי' ע"ט גדול החיוב להשתדל בענין זה, בפרט
מה שמקילין להוציא ע"י קטנים יש הרבה גדולים שלא הסכימו לזה כמבואר
בספרי תשובותיהם וגם הו"ס בתשו' הג"ל דיבר מזה, ע"כ חוק ואמץ ותתי
ממוכי הרבים כאשר יעלה בידך דבר זה וזכות הרבים יהיה תלוי בך, והשי"ת
יהיה בסעד לברך על המוגמר לטובה כאו"ג ידיך דושי"ה באהבת
ב' לחדש מרחשון תש"ג א"ס.

הק' יוסף גרינוואלד